

מסורת הש"ס

(א) במדות (ל); (ב) קטן 6. כ"ג קנה: דה מו; (ג) [בפלה כח. מכות טח.]; (ד) שנת קנה. כ"ב כ. [חוס]; שנת פט"ו; (ה) ז"ל שנת. יע"נ; (ו) ושי הישג דה מו: [מז' ד"ה דברי ב"ה];

גליון הש"ס

נב' אפר רב יוסף הייני דשפמנא. ענין זה לעיל עו ע"כ שנת ס' ע"כ:

לענין רש"י

אדול"ר [ארוולדן]. מקורו.

מוסף רש"י

ברדיקין אותה שלש פעמים בתוך שמונים יום. ואם לא נדקוהו, א"כ שנתה של שנת שמונים לא הוי מוס' דשמי' בינתיים ה"ק לו ומו' שנת דרבו [בבבדות לז]. וביאו ראייה שהוא בן עשרים. קרוי האלמנה כדי לפטרה מזה היסד להמירה לשוק בלא מלצה ויטס (רש"י' ב"ב פנה). והוא הרי"ס. והרי הוא כס' (ש"ס) לא חולץ ולא מייבם. פריש לאו בר מלצה הוא דמצי להקיס לאחיו אם ביבאל, והוא לאו בר הכי הוא (נדח) חו. וקטן ע"ז. וכל עשתי עולה ליפס אינו עולה לחלצה (רש"י' ב"ב ש"ס). והיא האילוניות לא חולצת ולא מתייבמת. והשאל כלל מי שמלצה דרמנתה פטרה דמצי והיה הכנסת אשר תלה, פטח אילוניות שהיה יולדת (נדח חו).

שלא ראה שעה אחת נכשרו. שלקה שאלו קילוה השמן הולך למרחוק כשהוא מטיל כלפי מעלה ואין נעשה ככיפה: דאפיה אימיה. לחם בתנור: צטיהרא. שמחמתמה חוס התנור וחוס הנהר: שיערה מרקא. שכן מווג. ואיכא דאמרי חוק: ולא ידענא מאי ניהו. כלומר ולא ידענא ממאי הוי. ליטנא אחרינא ה"ג היינו דשמענא לאמי כל שממעי אמו לקוי ולא ידענא מאי היא כלומר לא הוה ידענא אחיכא קאי אבל השתא ודאי ידענא דסריס חמה קמפרש ואזיל: וליחוש שמה הבריא צינסיס. שעה אחת ואשכחנה דהוה ליה שעת הכושר: בודקין אוסו. ובכורות קאי. חוורור והמים הקצועים הרי זה מוס' והיזה הוא חוורור הקצוע כל ששהה שמונים יום רבי מניח בן אנטויגוס אומר בודקין אותו שלש פעמים בתוך פ' יום בראש פ' ובאמצע פ' ובסוף פ' אבל בצדיקה תחלה וסוף לא כגי שמה צינסיס עבר ונמלא שאין קצוע ולא אמרינן הואיל ותחלתו וסופו לקוי ודאי לא עבר: נהד אבה. לענין לנלוים גופא. סריס חמה מחמת חולי כל הגוף הוא: וציאו ראייה. אם כ"ד מנצריין את היצמה לחלוץ ולייבס יציאו קרוי היצמה ראייה שהוא בן כ' ומפיטר בלא מלצה ויטס: והוא הסריס. כלומר ונולדו בו סימני סריס. והכי מפרש בנדה כ"ג יולא דופן (דף מו): דאי לא נולדו לו סימני סריס לאמרינן האי דלא מיימי משום קטנות הוא ומחזיקין ליה כקטן עד רוב שנותיו: הוכר כדברי צ"ה. אלמא לר' אליעזר סריס חמה לא חליץ: פ"ש כו'. כי ממני' וסמי הך דלעיל מקמי תרמי ושמע מינה מההיא דר צ"ה. נמי מדקא מיימי מעשה דלאלכסנדריא לגרבו ש"מ מההיא דלעיל דדר צ"ה וממתינתין ליכא למיפשט הכי דקמי שיש לו רפואה משום דמשמע דמסבירא קאמר הכי: וכי סנן הויא. הוכר כדברי צ"ה לאו אמאי דאמרי לא חולץ אללא לאשמועי' דעד שיהא בן עשרים חשבינן ליה קטן אם לא הביא ומכאן ואילך אמרינן גדול הוא אם לא הביא אללא שהוא סריס ומייז צעונשין שצמורה: איסמר גרסינן: מנן י"ב עד י"ח. אחינוקת קאי כרבי אליעזר דאמר נקבה כ"ש ומרישא נמי שמעינן ליה דקאמר י"ב ויום אחד ואי בתינוק אין ומנו להביא

עד י"ג שנה ויום אחד כ"כ יולא דופן ואילך כ"כ יולא דופן דמשמע נדה (ש"ס): נעשה סריס למפרע. אידי דאיירי בלשון זכר קמני סריס כיון שעברה (ש"ס) שמה עשרה כרבי אליעזר ולא הביא אע"פ שחור והביא אינו כלום דלא אמרינן כיון דהשתא אימיה מילתא דעד השתא קטן הוה דבשערות תליא מילתא אללא בסריס הביא לאחר מכאן הרי הוא כסריס לכל דבריו למפרע הוא דקאמר ומשנים עשר הויא גדולה וסריס הוה: ושמואל אומר קטן הוה באותה שעה. דלא ממחזיקין ליה בגדול אללא משמנה עשר ואילך שהוא מוחזק בסריס והא דמניח לקמן הרי הוא כסריס לכל דבריו מכאן ולהבא קאמר אבל למפרע הוי קטן. והוא הדין נמי דאפילו לא הביא לאחר זמן קחשיב ליה שמואל קטן עד י"ח ומשום רב נקיט ליה לאשמועינן רבותא דאע"ג דחור והביא סריס הוא: לרב. דאמר נעשה גדול למפרע מייז ואילך: איילוניות לר"מ יהא לה קנס. מהמיס כסף אלמא תניא תוספתא דאע"ג דהוה אילוניות אין לה לא קנס ולא פתוי חלוו ערות ומקומינן לה כר"מ דאמר קטנה אין לה קנס ואילוניות הואיל ואין לה שערות קטנה היא צינסיס שהיתה ראויה לנערות ולא אמרינן כיון שעברו י"ח ולא הביאה נעשית גדולה למפרע לחייב קנס את האונסה צימי נערות: א"ל צ"ה מקטנותה יצתה לבגד. לעולם נעשית גדולה למפרע והא דאין לה קנס לר"מ משום דמקטנותה יצתה לבגד דנערות צימני תלוין וזו שאין לה סימנים חשבינן כל ימי קטנותה קטנה וצימי נערות בוגרת וזו וזו לר"מ אין לה קנס אבל לרבנן איילוניות צימי קטנותה יש לה קנס דרבנן פליגי עליה ואמרי קטנה יש לה קנס. ימי קטנותה עד שנים עשר שנה ויום אחד: א"ל רב יוסף שפיר קאמרת וכל כי הוי מיילי מעלייתא כו': סימני סריס ואיילוניות אין עושין בהן מעשה. להחזיקם בגדולים וסריסים עד שיהו בני עשרים ולא הביאו ומשנים עשר עד עשרים מנפיים להם אם יציאו הרי הם קטנים עד עכשיו ואם לא יציאו גדולים הם: וכן ה'. שולד לח' חדשים אין עושין בו מעשה להחזיקו כן קיימא בשביל סימנים כלומר אע"פ שגמרו סימני עשרו ופטרנו כשולד אפ"ה לא אמרינן בר קיימא הוא ודאי עד שיהיה בן עשרים שנה: מפני

הערל פרק שמיני יבמות

פ. אב"ל חלב מבן י"ב שנה ועד בן י"ח. וצנקה איירי וכו' אליעזר ואידי דנקט לשון זכר נקט סימני סריס ולא נקט סימני אילוניות דלא מסבירא למימר דסברי לה כ"ש: ולא אחר מבאן הביא שערות. רבותא נקט דאף על פי שהביא שערות לא אמרינן דאיגלאי מילתא למפרע שהיה קטן עד עכשיו שהביא שערות אללא חשיב ליה גדול לרב משמים עשרה ולשמואל מייז:

נעשה סריס למפרע. ולקי על חלב שאכל דלא חשיב התרחת ספק אע"ג דבשעת התראה היה ספק שמה יצא שערות קודם י"ח דהשתא מיהא איגלאי למפרע שהיה גדול בשעת התראה ולא דמי להכה את זה וחור והכה את זה (מכות טו). דאף לאחר ששכה את שניהם לא דייע חיזהו אצוי א': איילוניות דר"מ יהא דה קנס. לשמואל נחא כיון סימני קטנות נמשכים עד י"ח א"כ אין כלן נערות דימי נערות הם בשעה חדשים הסמוכים לשמים עשרה כשפוסקין או ימי קטנות אבל לרב יהא לה קנס שפוסקין בואת ימי קטנות כמו בשאר נשים: והא תניא בן שמונה אסור לציילא. ואם יכול להיות בר קיימא לא היה אסור לטלטלו ומשני הצ"ע שגמרו סימנים דע"י סימנים יש היכירא להוציאו מתורת נפל כ"כ שנה לרבנן דאשכחן לרבי דכי גמרו סימנים חשיב בר קיימא צבליסו כיון ששאר ולדות ומילתיה דר' אבהו כיון שכל אין לפרש דלרבנן אין יולא לעולם מתורת נפל ולרבי כ"כ שנה ור' אבהו כרבי דא"כ כי פריך ארצה תוספתא כמאן כרבי הוה ליה למיפדך אר' אבהו דקאי ציה ועוד דאם קר צבה תוספתא אפילו כרבי דאמי דלא חשיב לר' בר קיימא לומר דאישתיה אללא ע"י הוכחה יתירא שחי כ' שנה ב) אללא נראה לר"י דפירשנו ונראה דאפילו נגמרו סימנים דאסור לטלטלו דבתוספתא דמר ההיא דבן ח' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו קמני חיזהו בן שמונה שלא כלו לו חדשיו והיינו צבליסו גמרו דאין יולא מתורת נפל צבליסו ע"י אללא ע"י עשרים ומילתא דלא שכיח היא ואסור לטלטלו: כיון

בפני תוב' חד מקמאי א"ר אבהו סימני סריס ואילוניות וכן שפמנא אין עושין בהם מעשה עד שיהיו בן עשרים פרשי' סימני סריס ואילוניות להחזיקם בגדולים וכן ח' [להחזיקו] בן קיימא אין עושין בהן מעשה עד שיהיו בן עשרים ופרישין שיהיו בן עשרים ופרישין בן ח' מי קחיי והתניא בן ח' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו הביע' בשלא נגמרו סימני ואיכא דאמרי' הביע' כשגמרו סימני וזה היה אחת היא דתניא איהו בן ח' כל שלא כלו לו חדשיו

עין משפט גר מצוה

קח א מיי' פ"ב מהלכות אסורי מצות הי"ב: קח ב מיי' פ"ב מהל' אבות פ"ב ד יא סגמ עשין כ טושי' אשיע' סימן קנה סעף י"ג וכו' קעב סעף י: ק"ג ג מיי' (ש"ס) טושי' ע' שס סעף י' צבג"ה: ק"ד ד מיי' פ"ו מהל' ממריס הלכה ה ו: ק"ה ה מיי' פ"ב מהל' אבות הלכה ה: ק"ו ו מיי' ש"ס הלכה ד יא טושי' ע' שס סימן קנה סעף י: ק"ז ז מיי' פ"א מהל' מילה הלכה יג ופכ"ה מהל' שנת הלכה ו טושי' ע' א"ח סימן על סעף ח וטושי' י"ד כ' רסו סעף י: יא:

תוספות ישנים

ושמואל אמר קטן היה לקמן חיזהו סריס חמה כל שהיה בן עשרים ולא הביא שערות וא"כ הרי הוא כסריס לכל דבריו וא"כ מחשבינן ליה בגדול וכן מחשבינן נקבה ליי"ח כמו זכר לר' שני. י"ל דלקמן מייזי משעת שנת עשרים ואילך להחשיבו כסריס וא"כ צבג"ה פליגי רב ושמואל אי לקבין הא א"כ לומר דהא כל הוה ממן קרבן ואי לנקות אף מני לקי התרחת ספק היא ויולא שמה התרחת [ועי' בתוספות ד"ה נעשה]: (א) ובהו נחא דלא דמי לחמרו לו אל תמזי דחשיב ליה תלמודא התרחת ספק לפי שזעולם לא יתבצר הדבר שמהא ההתראה והיא דבשעה יש חמור לו אל תמזי עדיין יש שהו צימס לאחלה וספק היסד ליכא למימר דא"כ לנמנא אללא הכא מתבצר הדבר שהיה גדול בשעה שאכל חלב וגם כי היפה ההתראה ודאי: ועוד קשה דאמר לקמן כיון דא"כ רבנן דאמר משתהי כרביס עבד וא"כ משמע דרש"י א' סבר כרבי ולא נהירא שחי רבי לא חשיב ליה בר קיימא עד שהיא בן עשרים ורש"י א' קאמר מנין ששהה שלשים בר קיימא הוא:

תוב' חד מקמאי

א"ר אבהו סימני סריס ואילוניות וכן שפמנא אין עושין בהם מעשה עד שיהיו בן עשרים פרשי' סימני סריס ואילוניות להחזיקם בגדולים וכן ח' [להחזיקו] בן קיימא אין עושין בהן מעשה עד שיהיו בן עשרים ופרישין שיהיו בן עשרים ופרישין בן ח' מי קחיי והתניא בן ח' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו הביע' בשלא נגמרו סימני ואיכא דאמרי' הביע' כשגמרו סימני וזה היה אחת היא דתניא איהו בן ח' כל שלא כלו לו חדשיו

מפני תוב' חד מקמאי א"ר אבהו סימני סריס ואילוניות וכן שפמנא אין עושין בהם מעשה עד שיהיו בן עשרים פרשי' סימני סריס ואילוניות להחזיקם בגדולים וכן ח' [להחזיקו] בן קיימא אין עושין בהן מעשה עד שיהיו בן עשרים ופרישין שיהיו בן עשרים ופרישין בן ח' מי קחיי והתניא בן ח' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו הביע' בשלא נגמרו סימני ואיכא דאמרי' הביע' כשגמרו סימני וזה היה אחת היא דתניא איהו בן ח' כל שלא כלו לו חדשיו